

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς πολιτικός ἡγέτης.

Μεταξᾶς

Τ Ο Π Ρ Ο Σ Ω Π Ι Κ Ο Τ Ο Υ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

★ ★ ★

1921-1932

Ἐπιμέλεια : ΠΑΝ. Μ. ΣΙΦΝΑΙΟΣ

Ι Κ Α Ρ Ο Σ

1964

σωμεν. Τὴν ἀνάγκην ἀναδημιουργίας ἐσωτερικοῦ βίου ἐξασφαλίζοντας τὴν ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόδον τοῦ λαοῦ, πρόδον, τὴν ὅποιαν θεωροῦμεν ὡς τὸ κυριώτερον μέσον ἐπικρατήσεως τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν Ἀνατολῇ.

Ἰ ὁ ἄ ν ν η ς Μ ε τ α ξ ᾶ ς

28

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΦΡΟΝΩΝ

(«Νέα Ἡμέρα» τῆς 13 Ὀκτωβρίου 1922)

Τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν ἀκολουθούντων τὰς κατωτέρω ἐκτιθεμένας πολιτικὰς ἀρχὰς διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης των ὅπως ἡγηθῶ τοῦ κοινῆ αὐτῶν θελήσει ἐπιχειρούμενον πολιτικῶ ἀγῶνος, φέρω ἐν ὀνόματι αὐτῶν ἐνώπιον τῆς δημοσίας γνώμης τὸν λόγον, ὅπως ἐκθέσω ἐν λεπτομερείᾳ τὸ πρόγραμμα ὑπὸ τὸ ὅποιον θὰ ἀγωνισθῶμεν καὶ κατὰ τὰς ἐπιχειρούμενας κατόπιν τῆς διαλύσεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἐκλογὰς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἡ βαθεῖα καὶ γενικὴ συναίσθησις, ὅτι οἱ μετὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1920 κυβερνήσαντες διεχειρίσθησαν τὴν ἐξουσίαν κατὰ τρόπον ἀποτελοῦντα παραβίαν τῆς διὰ τῶν ἐκλογῶν ἐκείνων ἐκδηλωθείσης λαϊκῆς θελήσεως, ἀφ' ἑτέρου ἡ γενικὴ πεποίθησις, ὅτι τὸ πρὸ τῶν ἐκλογῶν τοῦ Νοεμβρίου ἐπικρατήσαν ἀνελεύθερον πολιτικὸν καθεστῶς ἦτο καὶ εἶναι εἰς τελείαν ἀντίφασιν πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς πόθους τῆς ἐλευθερίας ἑλληνικῆς ψυχῆς, καὶ τέλος ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ προστατευθῶσι τὰ συμφέροντα καὶ νὰ προαχθῇ ἡ εὐημερία τῶν ἀπὸ πολλοῦ ἐγκαταλειφθεισῶν εἰς τὴν τύχην των λαϊκῶν τάξεων, προέκλεισαν τὴν συγκρότησιν τοῦ πολιτικοῦ κόμματος, τῆς ὁποίας συγκροτήσεως ἀ π α ρ χ ῆ ἔ γ ε ν ε τ ο ἂ π ὀ τ ο ῦ Ὁ κ τ ω β ρ ῖ ο υ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Οἱ λόγοι οἱ προκαλέσαντες τὸν σχηματισμὸν τοῦ κόμματος τούτου καθορίζουσι σαφῶς καὶ τὸν σταθερὸν ἐν τῷ μέλλοντι δρόμον του. Ἀποκρούμεν ἀπολύτως τὰς μεθόδους κυβερνήσεως καὶ διοικήσεως τοῦ παρελθόντος, τὰς ἀπὸ πολλοῦ καταδικασθείσας ἐν τῇ λαϊκῇ συνειδήσει, ἀλλ' ἀποκρούμεν ἐπίσης ἀπολύτως καὶ πᾶσαν μείωσιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, θεωροῦντες ἀδύνατον τὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐημερίαν τοῦ Ἑλληνος ἄνευ τελείας ἀτομικῆς καὶ πολιτικῆς ἐλευθερίας, καὶ ἐπιδιώκομεν τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ὁμαδικῶν συμφερόντων καὶ τῆς ἰδεολογίας τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς μικροαστικῆς τάξεως, ὡς καὶ ἐκείνων τῶν συμφερόντων τῆς ἐργατικῆς, ὅσα δὲν ἀντιτίθενται πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν πλειοψηφουσῶν τάξεων ἐκπροσωπούμενον κοινωνικὸν καθεστῶς.

Θεωροῦντες ἀναγκαίαν διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους τὴν διατήρησιν τοῦ βασιλικοῦ θεσμοῦ ὑπὸ τὸ νεωστὶ δημιουργηθὲν δυναστικὸν καθεστῶς, θέλομεν ὑπερμαχηθῆναι ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως θέλομεν ἐπιδιώξαι τὴν διὰ τοῦ καταστατικοῦ χάρτου ὅσον ἔνεστι αὐξήσιν τῆς ἐπιρροῆς τοῦ λαϊκοῦ παράγοντος, οὕτως ὥστε νὰ τωμηθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ὁ λαϊκὸς χαρακτήρ τοῦ πολιτεύματος. Θέλομεν ἐπιδιώξαι εἰδικῶς τὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον περιορισμὸν καὶ εἰ δυνατὸν τὴν παντελῆ κατάργησιν τῶν ἐξαιρετικῶν κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς γνώμης διατάξεων, ὅπως μὴ παρέχονται πλέον διὰ τοῦ Συντάγματος μέσα εἰς ὀλιγαρχίας ἵνα διατηρῶνται ἐν τῇ ἐξουσίᾳ διὰ καταπίεσεως τοῦ λαοῦ καὶ ὅπως ἀπόψη οὕτως ὀριστικῶς ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διαταρᾶσσα τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν διχόνοια.

Θεωροῦντες περαιτέρω, ὅτι πρῶτιστον καθῆκον τῆς ἐλευθερίας Ἑλλάδος εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῆς εὐημερίας πάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ ἰδίᾳ τῶν ὑποδοῦλων καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἐθνικὴ αὐτῶν ἀποκατάστασις, φρονοῦμεν, ὅτι αὕτη δέον νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ σώφρονος καὶ συστηματικῆς ἐνεργείας, προσαρμοζομένου τοῦ ἐκάστοτε σκοποῦ πρὸς τὰς ἐκάστοτε

ἐθνικὰς δυνάμεις καὶ διὰ συνετῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς φερούσης σταθερῶς τὴν Ἑλλάδα εἰς στενὴν προέγγισιν πρὸς τὰ σύμμαχα κράτη τῆς συνενόσεως καὶ τὰ φίλα καὶ σύμμαχα Βαλκανικά. Κατὰ τὰ λοιπὰ αἱ διεθνεῖς ἡμῶν σχέσεις δέον νὰ ἐναρμονίζωνται πρὸς τὴν διεθνή τάσιν τῆς διὰ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἰρηνικῆς διευθετήσεως τῶν μεταξὺ κρατῶν διαφορῶν.

Κυρίαν πηγὴν πλοῦτου τῆς Ἑλλάδος θεωροῦμεν τὴν γεωργίαν. Συνεπῶς ἡ γεωργικὴ πολιτικὴ ἔσεται ἡ βᾶσις τῆς ἐσωτερικῆς πλουτοπαραγωγικῆς ἡμῶν πολιτικῆς. Ἐκ παραλλήλου πρὸς ταύτην θέλομεν ἐπιδιώξαι τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων, τῶν ὁποίων ὡσαύτως εἶναι σπουδαία ἡ συμβολὴ ἐν τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν οἰκονομίᾳ, παρέχοντες καὶ εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν τὴν προστασίαν ἐκείνην, ἣτις θὰ καταστήσῃ εἰς τὸν ἐργάτην ἐπικτήν τὴν ἀπόκτησιν μικρᾶς ἰδιοκτησίας. Κατόπιν τῶν γενικῶν τούτων ἀρχῶν, πρὶν εἰσελθῶμεν εἰς ἀνάπτυξιν τῶν καθέκαστα μερῶν τοῦ προγράμματος ἡμῶν, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ταῦτα περιλαμβάνουσι σχεδὸν μόνον τὰς γενικὰς γραμμὰς νομοθετικῆς πολιτικῆς. Ὡς εἶναι εὐνόητον, δὲν εἶναι ἔργον ἀμέσου ἐκτελέσεως καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ σημεῖα, ἀλλὰ θέλει γίνῃ ἀντικειμενικὸν βαθμιαίας ἐφαρμογῆς. Ἐνομίσαμεν ὅτι θὰ ἦτο περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν ὡς σκοποὺς ἡμῶν αὐθυπονόητα μέτρα, ὡς τὴν περικοπήν τῶν περιττῶν δαπανῶν, ἢ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων, καὶ ἕτερα διοικητικῆς φύσεως, καθ' ὅσον ταῦτα, προκύπτοντα ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ προγράμματος ἡμῶν, ἀποτελοῦν ἀναγκαῖας καὶ εὐνόητους συνεπειὰς αὐτοῦ ἀφ' ἑνός, καὶ εἶναι ἐξ ἄλλου καθήκοντα πάσης χρηστῆς διοικήσεως Κυβερνήσεως.

Τὰ μέτρα τῶν ὁποίων θέλομεν ἐπιδιώξαι τὴν πραγματοποιήσιν πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ προγράμματος ἡμῶν εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Α'. Γεωργικὴ Πολιτικὴ

Ἀνάπτυξις τῆς Γεωργικῆς παραγωγῆς ἀφ' ἑνός μὲν διὰ συμπληρώσεως τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων ἀγροτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐντατικῆς παραγωγῆς τῶν ὑπολειφθησομένων γεωργικῶν ἐκτάσεων.

Ἐξυπηρέτησις τῆς γεωργικῆς πίστεως δι' εἰδικῶν τραπεζιτικοῦ ἰδρύματος.

Βελτίωσις καὶ ἐπαύξησις τῶν καλλιεργησίων ἐκτάσεων διὰ τῶν ἀναγκαίων τεχνικῶν ἔργων (ἀποξηραντικῶν, ἀρδευτικῶν, ἀντιπλημμυρικῶν καὶ ἐκμεταλλεύσεως πτώσεως ὑδάτων), εἴτε δι' ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ἐκτελουμένων, εἴτε δι' ἀναγκαστικῶν συνεταιρισμῶν.

Ἵποστήριξις τῶν πάσης φύσεως γεωργικῶν καὶ ἀγροτικῶν συνεταιρισμῶν.

Συμμετοχὴ τῶν σταδιδικῶν συνεταιρισμῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐνιαίας μὲ τὰς ὑποκαταστάσεως αὐτῶν εἰς ταύτην.

Ἀποκατάστασις τῶν νομάδων κτηνοτρόφων εἴτε δι' ὑποχρεωτικῶν πολυετῶν ἐνοικιάσεων βοσκῶν, εἴτε δι' ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως αὐτῶν, πλην τῶν κοινοτικῶν.

Διευκόλυνσις τῆς εἰς τὰς Κοινότητας ἀποδόσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους καταληφθέντων κοινοτικῶν δασῶν, ἐφ' ὅσον ἀνέκαθεν ἐνέμοντο ταῦτα αἱ Κοινότητες.

Β'. Ὑποστηρίξεις τῆς μικροαστικῆς τάξεως

α) Ἐπαγγελματικαὶ τὰξεις

Ἐνίσχυσις τοῦ ἔργου τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων διὰ τῶν εἰς τὴν οἰκίαν θέσιν ἀναγραφόμενων μέτρων οἰκονομικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς καὶ ἰδίᾳ διὰ διοικητικῶν μέτρων ἀνυψώσεως καὶ διαδόσεως τῆς ἑλληνικῆς βιοτεχνίας (σχολαί, ἐκθέσεις, ἐπιμελητήρια, ἐμπορικὴ κατεύθυνσις τῶν διπλωματικῶν καὶ προξενικῶν ἀρχῶν κλπ.).

β) Δημόσιοι καὶ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι

Προσαρμογὴ τῶν μισθῶν καὶ συντάξεων τῶν δημοσίων λειτουργῶν ἐν δυνατῇ ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν διακύμανσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου, προσδιοριζομένην διὰ τιμαριθμῶν.

Ἐπίσχυσις ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα τῶν προσπαθειῶν τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀποδοχῶν των καὶ χορήγησιν συντάξεως.

Ἀναγνώρισις διὰ νομοθετικοῦ μέτρου τῆς συμμετοχῆς τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὰ κέρδη τῶν ἀνωνύμων ἑταιρειῶν μὲ προσπάθειαν ἐπεκτάσεως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μεγάλων ἐπιχειρήσεων.

Γ'. Ναυτιλία

Ἐπίσχυσις τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, ἀποφευγομένης πάσης καταθλιπτικῆς κηδεμονίας ἐπ' αὐτῆς.

Ἀντικατάστασις ἐξ ὀλοκλήρου τῆς ὑφισταμένης ναυτικῆς νομοθεσίας διὰ πλήρους κώδικος δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Κρατικὴ ἐπίσχυσις πρὸς ἴδρυσιν ἀτμοπλοίας ἐξυπηρετοῦσης τὰς ἀγόνους γραμμὰς ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ.

Ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τοῦ διεθνoῦς γραφείου ἐργασίας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν.

Δ'. Βιομηχανία

Προστασία μόνον τῶν βιομηχανιῶν α) τῶν κατεργαζομένων τὰς πρώτας ὕλας, β) τῶν ἀπαραίτητων διὰ τὴν αὐτάρκειαν τῆς χώρας, ἰδίᾳ δὲ τῆς σιδηροβιομηχανίας.

Ε'. Ἐργατικὴ Πολιτικὴ

Αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ τῆς νομοθεσίας περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ἐργοστασίων ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὰς γυναικὰς καὶ τοὺς ἀνηλίκους.

Βαθμιαία ἐφαρμογὴ τῆς ἀσφαλείας κατὰ τῶν συνεπειῶν α) τῆς ἀσθενείας, β) τῶν κατὰ τὴν ἐργασίαν ἀτυχημάτων, γ) τῆς ἀνεργίας καὶ δ) τῆς ἀναπηρίας, τοῦ θανάτου καὶ τοῦ γήρατος, δι' ὑποχρεωτικῆς συνεισφορᾶς τοῦ ἐργοδότη καὶ τοῦ ἐργάτου καὶ ἐνδεχομένης ἐπίσχυσεως ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Καθορισμὸς τοῦ χρόνου ἐργασίας ἀναλόγως τοῦ εἴδους αὐτῆς καὶ οὕτως ὥστε ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ παρέχεται καιρὸς εἰς τὸν ἐργαζόμενον νὰ φροντίξῃ περὶ τῆς ἀναπτυξέως του, ἀφ' ἑτέρου ὁμοῦ νὰ ἐξασφαλιζῆται ἡ ἐπίσχυσις τῆς παραγωγῆς.

Παροχὴ μέσων πρὸς σκόπιμον καὶ ἐκπολιτιστικὴν χρησιμοποίησιν τῶν ὠρῶν τῆς σχολῆς (σχολαὶ διὰ τοὺς ἀνηλίκους, λαϊκὰ βιβλιοθῆκαι κτλ.).

Ἀναγνώρισις διὰ νομοθετικοῦ μέτρου τῆς ὑποχρεώσεως τῶν ἀνωνύμων βιομηχανικῶν ἑταιρειῶν ὅπως διανέμουν ποσοστὸν τι ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν εἰς τοὺς ἐργάτας.

ΣΤ'. Δημοσιονομικὴ Πολιτικὴ

α) Ἐμμεσοὶ φορολογίαι

Κατ' ἀρχὴν προσπάθεια τῆς τონώσεως τῆς ἀμέσου, ἐπὶ ἐλαττώσει τῆς ἐμμέσου φορολογίας μὲ τάνιν ἐπίσχυσεως τῆς γεωργίας. Ἀπλοποίησις τῶν διατυπώσεων τῆς φορολογίας τῆς καθαρᾶς προσόδου καὶ ἐν γένει τῆς ἀμέσου φορολογίας, ἐν περιπτώσει δὲ αὐξήσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ Κράτους, κάλυψις αὐτῆς διὰ προοδευτικῆς αὐξήσεως κυρίως τῶν συντελεστῶν τῶν ἐξῆς φόρων:

α) Ἐπὶ εἰσοδημάτων ἐκ κινήτων ἀξιών.

β) Ἐπὶ κερδῶν ἐξ ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

γ) Συνθετικοῦ καθαρᾶς προσόδου, καὶ συνεπῶς,

δ) Ἐπερεισθημάτων, ἐπεκτεινομένου συγχρόνως τοῦ φόρου τούτου ἐπὶ τῶν πάσης φύσεως εἰσοδημάτων καὶ περιλαμβανόντος ἰδίᾳ τὸ ἐκ δωρεῶν, προικῶν, κληρονομιῶν καὶ κερδῶν ἐκ λαχείων ὑπερεισώδημα.

ε) Τοῦ ὑπερτιμήματος.

β) Ἐμμεσοὶ φορολογίαι

Μεταρρυθμίσις τοῦ δασμολογίου ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν α) τῆς βελτιώσεως τῶν ὄρων τοῦ βίου, β) τῆς ὑποστηρίξεως τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω προστατευτῶν βιομηχανιῶν καὶ γ) τοῦ περιορισμοῦ τῆς ἐξαγωγῆς συναλλάγματος πρὸς ἀπόκτισιν εἰδῶν πολυτελείας.

γ) Διοικήσεις δημοσίων οικονομικῶν

Καταρτισμὸς ἐλικρινῶν προϋπολογισμῶν.

Ἀναδιοργάνωσις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς τόνώσεως τοῦ ἐλεγκτικοῦ ἔργου.

Ὀργάνωσις εἰδικῆς ὑπηρεσίας πρὸς παρακολούθησιν τῶν δαπανῶν καὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν φόρων.

Ζ'. Δικαιοσύνη

Ἀνύψωσις τοῦ δικαστικοῦ σώματος, ὕλικῆ καὶ ἠθικῆ ἐπίσχυσις αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ τοῦ εἰρηνοδικειακοῦ κλάδου.

Ἀπονομὴ τῆς ἀστικῆς δικαιοσύνης διὰ μονομελῶν δικαστηρίων πρώτου βαθμοῦ, τριμελῶν δευτέρου βαθμοῦ καὶ πενταμελῶς συνθέσεως τῶν τμημάτων τοῦ ἀκύρωτικοῦ.

Εἰσαγωγὴ ὡς κανόνος τῆς προφορικῆς διαδικασίας.

Μόρφωσις εἰδικῶν σώματος ποινικῶν δικαστῶν.

Περιοδεύοντα μονομελῆ πλημμελειοδικεῖα.

Ἰδρυσις τακτικῶν διοικητικῶν δικαστηρίων διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν διοικητικῶν διαφορῶν καὶ τὴν ἀκύρωσιν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν διὰ παράβασιν τοῦ νόμου.

Ἐπίστυσις τῆς ἀποπερατώσεως τῶν κωδικῶν καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπιψήφισις εἰδικῶν νόμων πρὸς τροποποίησιν πεπαλαιωμένων τινῶν διατάξεων καὶ ρύθμισιν σχέσεων τοῦ συγχρόνου οικονομικοῦ βίου, δι' ἃς ὑφίσταται κενὸν ἐν τῇ νομοθεσίᾳ.

Η'. Διοικήσεις

Ἀποκέντρωσις τῶν ὑπηρεσιῶν ἔλων τῶν κλάδων, πλὴν τοῦ δικαστικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ καὶ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, εἰς γενικὰς διοικήσεις, ὅφ' ἂς θὰ ὑπάρχουν Νομοὶ μικροτέρας περιοχῆς τῶν ὑφισταμένων.

Ἐκτέλεσις ὠρισμένων κρατικῶν λειτουργιῶν δι' ἀμισθῶν αἰρετῶν (διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας) ὀργάνων κατὰ τοπικὰς περιφέρειας, μίαν στενωτέραν (κοινότητες) καὶ μίαν εὐρυτέραν (Νομοὶ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὄρια).

Πλήρης ἐφαρμογὴ τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀστυνομίας τῶν πόλεων ἀπὸ τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἴδρυσις ἰδίου σώματος ἀγροτικῆς ἀσφαλείας.

Διοργάνωσις τῆς λιμενοφυλακῆς ὡς σώματος δημοσίας ἀσφαλείας.

Θ'. Ἐκπαιδεύσεις

Ἐφαρμογὴ τῆς ἀναγκαστικῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἑξαετοῦς κύκλου. Τόνωσις καὶ ἐκλαϊκίσεως τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ ἠθικῆ καὶ ὕλικῆ ἀνύ-

ψωσις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς μὲ εἰδικὴν προπαρασκευὴν τῶν διδασκάλων ἀγροτικῶν περιφερειῶν ἐν εἰδικαῖς διδασκαλεῖαις.

Συγχώνευσις τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ Γυμνασίων εἰς ἐξατάξια Γυμνάσια.

Ἐπαύθησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σχολείων πρακτικῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ ἐλαττώσει τῆς κλασικῆς.

Ἐνίσχυσις τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Μουσουλμανικῶν καὶ Ἰσραηλιτικῶν κοινοτήτων.

Γ'. Ἐκκλησία

Ἐνίσχυσις τῆς ἠθικοπλαστικῆς ἀποστολῆς τοῦ κλήρου.

Προστασία πάντων τῶν θρησκευμάτων καὶ δογμάτων.

ΙΑ'. Στρατός καὶ Στόλος

Ἀποκατάστασις τῆς ἐνότητος ἐν τῷ στρατῷ καὶ τῷ στόλῳ καὶ συγκρότησις τῆς ἀναγκαιούσης πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων πολεμικῆς δυνάμεως.

Ἐγχοτες τὴν πεποίθησιν ὅτι διὰ τοῦ ἀνωτέρου προγράμματος, τοῦ ὁποῦ αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ ἀποτελοῦν δόγμα πολιτικῆς πίστεως διὰ τὰ μέλη τοῦ κόμματος ἡμῶν, ἀνταποκρινόμεθα εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς πόθους τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ζητοῦμεν παρ' αὐτοῦ τὴν θετικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν πρὸς πραγματοποίησιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν διὰ τοῦ προγράμματος τούτου ἐξαγγελλομένων μέτρων.

Ἰ ω ἀ ν ν η ς Μ ε τ α ξ ᾶ ς

29

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Ι. ΜΕΤΑΞΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ Σ. ΚΡΟΚΙΔΑ

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 3 Νοεμβρίου 1922

Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Ἐνεργῶν ἐν ὄνοματι ὁλοκλήρου τοῦ κόμματος τῶν Ἐλευθεροφρόνων τοῦ ὁποῦ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἡγοῦμαι, κρίνω ἀπαραίτητον ὅπως ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς δυσφορίας καὶ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης, ἕνεκα τῆς διεξαγομένης δίκης τῶν κατηγορουμένων, ὡς ὑπαίτιων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς.

Εἶναι πασίγνωστον ὅτι τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων, ἐγὼ δὲ προσωπικῶς καὶ πρὸ τῆς συγκροτήσεως αὐτοῦ, εἰμεθα ἀντίθετοι τῆς ἀσκηθείσης Μικρασιατικῆς πολιτικῆς, πολλὸ δὲ περισσότερο ἀντίθετοι κατὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὕτη ἐφηρμόθη κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν. Τὰς γνώμας δὲ αὐτὰς ἡμῶν ὑπεστηρίξαμεν δημοσίᾳ καὶ παντὶ τρόπῳ προσεπαθήσαμεν ὅπως προλάβωμεν τὰς συμφορὰς, αἵτινες ἐπῆλθον κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Συνεπῶς οὐδεμίαν παρεξήγησις ἐπιτρέπεται νὰ γεννηθῇ ὅτι τὸ σημερινὸν ἡμῶν διάβημα προέρχεται ἐκ πολιτικῆς ὁμοφροσύνης πρὸς τοὺς κατηγορουμένους. Φρονοῦμεν δὲ ἀδιστάτως ὅτι ἐν τῇ προκειμένῃ ὑποθέσει ἡ φωνὴ ἡμῶν εἶναι ἡ μᾶλλον ἀμερόληπτος ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

Καθ' ἡμᾶς οὐδεὶς διαταγὸς δύναται νὰ χωρήσῃ ὅτι πρέπει νὰ ἀναζητηθῶσι δι' ὅσον ἔνεστι εὐρείας ἐρεῦνης καὶ νὰ τιμωρηθῶσιν οἱ ὑπαίτιοι τῆς ἐθνικῆς συμφορᾶς. Τοῦτο ὅμως δὲν δύναται νὰ γίνῃ δι' ἐσπευσμένης διαδικασίας ἐν μέσῳ τῆς ὀξείας διαμάχης τῶν πολιτικῶν παθῶν, ἥτις διαμάχῃ ἄλλωστε εἶναι ἡ πρώτη καὶ κυρία αἰτία τῶν συμφορῶν μας. Οὕτε δύναται νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τὸ δικαίωμα καὶ καθῆκον συγχρόνως, ὅπως αὐτὸς οὗτος, διὰ τῶν ἐλευθέρως καὶ νομίμως ἐκλεγθησομένων ἀντιπροσώπων αὐτοῦ,

συνερχομένων ἐν Συντακτικῇ Συνελεύσει, κρίνη καὶ δικάσῃ ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους ὁ λαὸς οὗτος ἐνεπιστεύθη τὴν διαχείρισιν τῶν τυχῶν αὐτοῦ.

Ἀκριβῶς δὲ τὸ συναίσθημα ὅτι, διὰ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τῆς προκειμένης δίκης, παραμερίζεται ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τιθέμενος ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ, γεννᾷ τὴν δυσφορίαν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπεστήσαμεν καὶ ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν πρέπει νὰ παροραθῇ ὅτι ἡ προκειμένη δίκη διεξάγεται ἐπὶ τῇ βάσει διαδικασίας εὐρισκομένης εἰς τελείαν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἰσχύον Σύνταγμα. Καὶ ποινὰ ἀκόμη ὠρίσθησαν, τὰς ὁποίας ρητῶς ἀποκλείει τὸ Σύνταγμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις ἀποτελεῖ τὴν μόνην μέχρι τοῦδε γνωστὴν ἔκφρασιν τῆς θελήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως ἐν τῷ μεταξῷ ὁ λαὸς νὰ μετέβαλε γνώμην. Δὲν ἀποκλείεται ἡ σημερινὴ θέλησίς του νὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ διὰ τῆς δίκης ταύτης θεσπισθέντα. Ἀλλὰ τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς γνώμης του ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μόνον διὰ Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἐξ ἐλευθέρων ἐκλογῶν προερχομένης, δύναται νὰ ἐκφράσῃ.

Τί θέλει συμβῆ, ἐὰν ἀφ' ἐνὸς ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου, καθισταμένη τελεσιδικία, ἐπιβλήῃ ποινὰς τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις νὰ ἔχη ἀνεπανόρθωτα ἀποτελέσματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ μετὰ τινα χρόνον συνερχομένη Ἐθνοσυνέλευσις δὲν κυρώσῃ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ποινῶν, διὰ τὰ ἐν λόγῳ ἐγκλήματα, οὔτε τὸ εἶδος τῆς διαδικασίας τὸ ὁποῖον ἐφηρμόθη; Ποία ἀνθρωπίνη δύναμις θὰ ἐπανορθώσῃ τὸ ἀνεπανόρθωτον, καὶ τίνοι οἱ ὅμοιοι θὰ βαστάσωσι τὴν κολοσσιαίαν ἀπέναντι τοῦ Ἐθνους εὐθύνην;

Διὰ τοῦτο, κ. Πρόεδρε, ἐπιθυμοῦντες οὐχὶ νὰ κρίνωμεν καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὰ γιγνώμενα, προλαμβάνοντες τὴν ἀπέναντι τούτων κρίσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ νὰ παράσχωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν συνδρομὴν ὅπως κατευθύνῃ τὴν κατάστασιν πρὸς ὀμολωτέραν ἐξέλιξιν, καὶ ἰδίως πρὸς κατευασμὸν τῶν παθῶν, ὅστις εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς χώρας ταύτης, εἰς τῆς ὁποίας τὰ σύνορα παίζεται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ τύχη, ὑποβάλλομεν τὴν γνώμην ἵνα δοθῇ εἰς τοὺς κατηγορουμένους τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου πρὸς τὴν μέλλουσαν νὰ συγκληθῇ Ἐθνοσυνέλευσις καὶ συνεπῶς ἀνασταλῇ ἡ ἐκτέλεσις τῶν καταγεωσθησομένων ποινῶν, μέχρι τῆς τελεσιδικίου ἀποφάσεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Τοιαύτη λύσις, ἔχουσα ὅμοια προηγούμενα καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἄλλων μεγάλων λαῶν, θὰ ἦτο σύμφωνος καὶ πρὸς τὸ ἀσάλευτον δόγμα τῆς κυριαρχίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐπαναστάσεως, ἥτις ἐθεώρησεν ὑποχρέωσιν αὐτῆς νὰ ζητήσῃ σύγκλησιν νέας Ἐθνοσυνελεύσεως, ὅπως διὰ ταύτης ὁ λαὸς ἐκφράσῃ τὴν κυριαρχον αὐτοῦ θέλησιν.

Εὐδελπιστῶ, κ. Πρόεδρε, ὅτι τὴν γνώμην ἡμῶν ταύτην, ἥτις εἶναι καὶ γνώμη — εἶμαι βέβαιος περὶ τούτου — τῆς μεγάλης πλειονότητος, σχεδὸν τῆς ὁλόκλητης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, θὰ μελετήσῃ ἡ Κυβέρνησις μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς. Βεβαιώθητε δὲ ὅτι ἡ παραδοχὴ αὐτῆς θὰ φέρῃ ἀληθῆ ἀνακούφισιν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ θὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐκεῖ ὅπου κρίνεται σήμερον ἡ τύχη τοῦ Ἐθνους.

Διατελῶ μετὰ πάσης τιμῆς

Ἰ ω ἀ ν ν η ς Μ ε τ α ξ ᾶ ς